

ובתחתית הבור תהום ואהבה גדולה

חנן אלומה ונרי אלומה: אביב משוגע, ספרית פועלים
הקיבוץ המאוחד 2021, 144 עמ'

של האם והבן שמדברים ביניהם, לא על הכל, לא תמיד, לפעמים השתיקה מכסה, אבל הם שבים וכותבים, ומולם הכתיבה הקהה של ספרי ההדרכה להורים, כפי שמתארת נרי: "אולי בגלגול הבא מישאו יכתוב ספר הדרכה, במיוחד בשבילנו ובשבילך, ובמבוא יהיה כתוב: נא לשכוח את כל מה שנכתב עד כה או יכתב. הילד הזה, לא חלים עליו חוקי העולם, שימו לב. שימו את הלב" (עמ' 127), ונראה כי ספר זה הוא ספר המבטל את ההחלטיות של ספרי ההדרכה, ואולי מראה אפשרות למפגש הנכון.

הספר הצנוע והעוצמתי הזה לא נותן לי מנוחה. אני שבה וקוראת בו שוב ושוב, מראה אמיתית על הורות ועל עולמן של נפשות שמחפשות מקום לנוח בעולם הזה, ולעיתים כל שנותר להן הוא לכתוב. הספר מסתיים לאחר שהאם מראה לבנה את מה שכתבה כתשובה לחלק שלו, סיום שיש בו אמת והשלמה, פיכחון ואהבה:

"אתה פוסע לקראתי (כושל או שזה רק נדמה לך?), פורש זרועות חסידה ארוכות וממלמל: 'זה כל כך יפה, אמא, באמת.' אני טומנת את ראשי בשקע צווארך כאילו הייתי גזול. אחר כך אנחנו אוכלים בשקט וכל המילים הכתובות נושמות נשימות רגועות וכורתות ברית שלום עם המילים שלא ייאמרו לעולם" (עמ' 138).

הספר המטלטל הזה לא עושה הנחות. הוא נפתח בשורות שמיד מכניסות את הקורא לתוך המרחב האפלולי: "אני מזדהל בנבכי בית חולים העמק בעפולה, מבקש מאמא שוב ושוב שתחזיק לי את היד. היא נעתרת אך פניה עצובות. יש בה משהו ממני. אולי היא חלק מתוכי, חלק עצוב ומפוחד" (עמ' 11).

הכותב הוא בן שלושים, מוזיקאי, משורר ואמן מיוחד ורגיש שחווה התקף פסיכטי בגיל שבע-עשרה, ומתאר במילים פשוטות וכנות לאורכו של הספר את הטלטלות שפוקדות אותו ואת משפחתו לאורך שנות העשרים של חייו. ושניהם יחד, אמא ובן,

במסע משותף של כתיבה וחושך, של בורות אפלים וחיבור וחיבוק וידיים מצטלבות ברעדה גדולה.

חלקו הראשון של הספר הוא תיאור מצמרר שכותב חנן, ודרך מילותיו העירומות נחשפים הקוראים לעולמו הפנימי שבין מציאות להזיה, בין בית ומשפחה לבין העולם המפורק שבתוכו. כותרות הפרקים מציירות תמונות שהולכות ומצטברות בכטן ולא מאפשרות לנשום: "צריך לשלול", "עכבישים", "שלולית", "מיטה תלויה באוויר", "בעתה", "גורשתי", "אכסנייה בשמים". והתחושה היא שהכותב באמת מרחף בשמים, נטול אחיזה, מוקף עכבישים שטוים סביבו רשת שהולכת ומסתבכת, והוא כולא בתוכה, ומחפש אוויר. והוא מתמרד וזועק אל העולם הלא מתאים, והוא הומה חמלה לעולם, ולא מבין אותו, והבדידות... והבדידות... מהריחוף הוא צונח לכלא המחלקה הסגורה, הקשירה הולכת ומתהדקת, ובתחתית הבור תהום, והנפש שלו צועקת לשחרור, לאהבה, ליד האחת שתאחז בידו, ותעזור לו לפסוע בחושך ההולך ומתעבה ובשלוליות החרדה שנקוות תחתיו.

חלקו השני של הספר ששמו "אני מגדלת בבית חיה פצועה" נכתב על ידי נרי אלומה, אמו של חנן, סופרת, משוררת ועורכת ספרותית, שעונה לו במילים חנוקות, מילות תסכול ובעיקר מילות אהבה על הבורות שנפערו בנפשה ועל השאלות שמהדהדות בה. היא כותבת פרגמנטים, פיסות שיח קרועות מדיאלוג שלם, אולי אי אפשר אחרת, הנשימה כבדה, והנפש מתייסרת עם הסיפור הקשה והחשוף הזה. מרגע הלידה, דרך הילדות וחבל הטבור שהולך ונקשר מחדש בין הבן לאימו, והאצבעות המתהדקות ומשתלבות זו בזו, שמשחררות רק ברגעי הפריטה בגיטרה, כאילו רק אז ניתן להן כוח משל עצמן. וכמה כוח יש בכתיבה

נילי כהן

העין החודרנית

מירון איזקסון: רחוק יותר, כנרת זמורה דביר 2021,
255 עמ'

ספרו החדש של מירון איזקסון מעורר שאלות משפחתיות, חברתיות, ואישיות מורכבות. זהו ספר על גבולות פרוצים ומטושטשים בין עולם הילדים לעולם המבוגרים; בין הפרטי לציבורי; בין החוק לאנרכיה.

לפנינו משפחה מבוססת ותרבותית. אבא - צייר ובעל יקב, אמא - עוסקת במחשבים, ושני ילדים - דודי, ילד מוכשר, רגיש וטוב, תלמיד כיתה ט'; ורות - ילדה בגן. במשפחה התקנית, כביכול, דברים נאמרים כמעט תמיד בשפה מתונה ונעימה, והרבה דברים לא נאמרים. וכרגיל, כמו בספרים רבים העוסקים במשפחות - המילים, השפה, ההתנהגות מכסות על פני תהום.

דודי הילד הסקרן, התם והחכם חש בסוג של חום מזויף הזורם מההורים לילדים ובין ההורים בינם לבין עצמם, והוא מבקש לקבל תחושת חום אמיתית המגיעה מבחוץ, כמו גם לספק את סקרנותו. הוא קושר קשר מוזר עם איתן, מנופאי בסביבות גיל חמישים, שמעניין את הילד בסיפורי המנופים, ומאפשר לו לראות רחוק יותר.